

The Body and Soul of the Jewish Nation
Part 2

Rabbi Dr. Tzvi Hersh Weinreb

1. שני סיפורים משני גדולי ירושלים
a. הרב שלמה זלמן אוירבך
b. הרב אלישיב
2. הרב אברהם יצחק קוק..... אורות
3. הרב אברהם יצחק קוק..... חבוש פאר
4. הרב יעקב משה חרל"פ..... מי מרום על פרשת שמות
5. בעל התניא..... פרק ל"ז

כ"ד טבת תשפ"ב

Wednesday, December 29, 2021

חמריים של תאות חיים גסים ההולכים ומתגולים, שאין בהם נחת וחמדת לב טהור. — כל אלה יחגרו שארית כחם לפרנס את הלב ואת המוח. מרכזי-החיים של היחידים, בהתאמצות להקים מן השברים הללו איזה מוסד טכני גם לחיי חברה ואנושיות. אבל לשוא, מאומה לא תשאנה בעמלן. המות השחור, הדומם והקר, לא יוכל להחיות. רק ממקור החיים יכולים חיים להיות מפכים ונובעים. "הוי, אמר לעץ: הקיצה! עורי! — לאבן דומם. הוא יורה? הנה הוא תפוש זהב וכסף וכל רוח אין בקרבנו!"

ב

(האידיאה האלהית והאידיאה הלאומית בישראל)

מתוך ההכנה לרעיון האלהי, מתוך הנטיה העצומה שלרוח האדם בכללו להתבסס על יסודו של זה ולמצוא שמה את מחסהו ובסיס עמדתו, ההמשכה הפנימית אל האורה והמנוחה, אל הרוממות והאלמות שברעיון האלהי, — סובב הולך הוא רוח האדם לבקש את מגמתו בדרכים שונים, בחזיונות מתנגדים זה לזה, בערבוביה של ערפלי צלמות עם נצוצי נגה, עד שבא הבטוי החי של האידיאה האלהית בלבוש הסגנון הלאומי ברום הגובה וההתאמה — בישראל.

בראשית מטעו של העם הזה, אשר ידע לקרוא בשם הרעיון האלהי הברור והטהור בעת השלטון הכביר של האליליות בטומאתה-הפראותה, נתגלתה השאיפה להקים צבור אנושי גדול אשר "ישמור את דרך ד' לעשות צדקה ומשפט". זוהי השאיפה, שבאה מכה ההכרה הברורה והעזה והתביעה המוסרית הכוללת והרמה, להוציא את האנושיות מתחת סבל נורא של צרות רוחניות וחמירות ולהביאנה לחיי חופש מלאי הוד ועדן, באור האידיאה האלהית, ולהצליח בזה את כל האדם כלו. למלואה של שאיפה זו צריך דוקא, שצבור זה יהיה בעל מדינה פוליטית וסוציאלית וכסא ממלכה לאומית. ברום התרבות האנושית, "עם חכם ונבון וגוי גדול", והאידיאה האלהית המוחלטת מושלת שמה ומחיה את העם ואת הארץ במאור-חייה. למען דעת, שלא רק יחידים חכמים מצוינים, חסידים ונזירים ואנשי-קדש, חיים באור האידיאה האלהית, כי גם עמים שלמים, מתוקנים ומשוכללים בכל תקוני התרבות והישוב המדיני; עמים שלמים, הכוללים בתוכם את כל השדרות האנושיות השונות, מן רום האינטליגנציה האמנותית, הפרושית, המשכלת והקדושה, עד המערכות הרחבות, הסוציאליות, הפוליטיות והאקנומיות, ועד הפרולטריון לכל פלגותיו, אפילו היותר נמוך ומגושם.

אור האידיאה האלהית, העולה ומזדקק בקרב עם כזה ומטביע בו את חיו הלאומיים המלאים, פועל הוא אח"כ בעולם כולו, גם בצרוף כל הכחות הפרטיים

שבכל עם ולשון, בכל מקום שהם, שהיו נמצאים תמיד מוארים באורה זו וחיים בה. ופעולה זו תביא לידי ההכרה הבטוחה, שהחיים המדיניים, אפילו הסוציאליים במובן היותר רחב, יקבלו רק אז את איתנותם ואת ערכם האמתי, דוקא בהיותם יונקים מטל-החיים העליון של האידיאה האלהית המוחלטת, המכשרת את כל המציאות כולה, במובנה הרחב והמתנשא גם מעבר לגבולות הכרתנו המוגבלת וצורתיה אל תכלית רוממות מעלתם, ההולכת ומתגברת בנחלה בלי-מצרים. — הכשירה לזה האידיאה האלהית את ישראל בתכונה פסיכית, ביחש גזעי, במצב גאוגרפי, שכולם מסייעים ומכשירים לכך את כחותיו העצמיים ואת המעמדים הסובבים אותו מבחוץ. וכנסת-ישראל במעמדה הנשא והנשגב, בימים מקדם, בימי פריחתה והתחלת גדולה, בימי "חסדי נעוריה ואהבת כלולותיה", הגיעה בנשמתה המזהירה, בתעופה גדולה למקור האורה העליונה. את תכונתה הלאומית השרישה במעמקי האידיאה האלהית הצלולה בכל להבת אש עז אהבתה ובכל תפארת הוד רעם גבורתה, ועם ברקי נגהה חתמה לה את חותם לאומיותה. ובאוצר האידיאה הלאומית שלה נגנוה ונורעה האידיאה האלהית, בתכלית הכשרון אל השכלול העליון והגמור המאיר את העולם כלו בכבודו.

אמת הדבר, שאחרי שכבר יצאה התכונה הלאומית לעולם ונתגלמה בהיה המוחשית, קנתה לה גם בישראל סבא זכות קיום והויה מצדדים שונים ומפורזים. ומדי השתפלה בחביון-עז האלהי, להתהלך בארצות תחתיות, לקחה לה ארחות-עולם כאלה, המסתעפים מהמסכות הסבוכות אשר לחיי החול, הכוללים את כל תביעות החומר והרוח של האדם ושל החיה שבקרבנו גם יחד. אבל גם בכל ירידותיה לא נמחק מן התכונה הלאומית חותם-מקורה, ולעולם קימת היא יניקתה בסתר-פנימיות-הויתה מהצנור העליון של האידיאה האלהית.

ג

(מצב הירידה והפרוד בין האידיאות)

כבר היו שני המאורות הללו "משתמשים בכתר אחד" בישראל, והאידיאה הלאומית היתה עומדת במעמד שוה, בכל קומתה ובכל הסתעפות חיליה והמון תכסיסיה, עם האידיאה האלהית, המחיה כל ומענדת כל שטפי החיים ותנועותיהם בריח בשמי עדן גן אלהים, — אלא הקטרוג של התכונה המעשית הקודרת, בהפגשה במכשולי הדרכים האפלים, ברקובית שבחיי החול, היחידים והצבוריים; והמעמד הנשא והנשגב הוא הכין לו די כה, המספיק בערך גם לאותם ימי-הירידה, לימים אשר האידיאה הלאומית החלה אחרי צאתה מחדר הורתה, ממקור האידיאה האלהית, לרדת "כצפור נודדת מן קנה" אל התכסיס המעשי העב והמגושם. אויר-העולם,

ועם עוף השמים ורמש האדמה, וקשת וחרב ומלחמה אשבור מן הארץ, והשכבתים לבטח. וארשתיך לי לעולם, וארשתיך לי בצדק ובמשפט בחסד וברחמים, וארשתיך לי באמונה וידעת את ד'".

ד

(המצב בגלות)

כאשר סר רוח־אלהים מעל האומה, בהפרידה את תכונתה הלאומית ממקור־חייה, נתחיבה חובת גלות. חיי הצבור המקולקל עד היסוד מוכרחים היו להדכא, יחד עם צביונו הממשי ועם ההשרשות הרעות שהשריש בלב יחידיו, ושמצאו את כלי־משחתם מוכנים לפניהם במשטריו. הגלות — החרבן הפנימי והפזור החיצוני — הכתה לרסיסים ותאבד עד היסוד את האידיאה הלאומית החרבה, אשר זנתה מעל אלהיה, אשר בהנתקה משרש־חייה טמאה ונתקלקלה מרוח־הטומאה של הקולטורה האלילית וכל כשפיה, גאון ישראל ותפארתו נפלו משמים ארץ.

אבל האידיאה האלהית והאידיאה הלאומית, הישראלית, הנן כלי־כך מתאימות זו לזו, עד שבכל אחת מהן מונח תמיד גם כח שרשיה של השניה. האידיאה הלאומית בכל־אופן נושאת היא בתוך־תוכה את האידיאה האלהית, והאחרונה לא תוכל להכחד מהשפעתה על אותה האומה, שהיא מקום מנוחתה על המרחב ההיסטורי הכללי, על־כן תחיה באיזו צורה גם את הרגש הלאומי, אפילו במצב היותר ירוד וכהה. באין מקום להשפעתה של האידיאה האלהית על הלאומית, אחרי הטמא מרבית הכחות של האחרונה ויהפכו ל"סורי הגפן נכריה" ואחר־כך גם נהרסו עד היסוד, התכנסה האידיאה האלהית בכל ימי הגלות בקן הקטן והדל, במקדש־מעט שבבתי־כנסיות ובתי־מדרשות, בחיי הבית והמשפחה הטהורים, ברשמי־שמירת דת ותורה. ערכם של אלה הוא בתור ציונים בגולה, שרידים מדבר שהיה חי ושלם ושעתיד לחיות בשלמות בשוב ד' את שבות עמו. בודאי אי־אפשר היה להגלות באומה שבורה ורצוצה, בעצמות בודדות ומנופצות, בעם מפוזר בגולה ונתון למשסה ולשנינה, אותו עז־הרוממות של חזיון התאהדות שתי האידיאות המתאימות, כהסגן ותפארתן בימי קדם, ב"כסא כבוד מרום מראשון מקום מקדשנו", בהיות העם יושב לבטח בארצו. אלא שהאידיאה האלהית מתוך עליוניותה, מתוך עצמת אור החיים שבה, דוקא היא יכולה להשיב רוח חיים גם בעצמות יבשות, והיא רק היא עצרה כח לשמור את "נקודת ציון הפנימית" היסודית של כנסת־ישראל, אפילו מצד התכונה הלאומית שבקרבה, כדי שתהיה ראויה לקום לתחיה בבא עת קץ הראוי.

וכמה כואבת ונמוגה היא כעת האידיאה הלאומית הישראלית, שכל רוממותה ואורה, תפארתה וגבורתה, מתגלים רק בהופעתה המלאה של האידיאה האלהית

בקרבה בכל שכוליה, — והנה היא שבתה ונתעלפה לגמרי משפלות עבודתית, בזויה ונמאסה, מאפס נשמת חיים, אויר לנשימה ומזון לקיומה והמשכת-חייה. חדלו היחידים הפזורים לחיות חייעם והחיים הלאומיים, עם כל הרגשותיהם האמיצות והאדירות, מלאות ההוד העז והגאון, נשכחו פמת מלב. ורק תמציתן של ההרגשות האלה, הנוטה לצד המוסר והתרוממות הרוח וסדור חיי החברה, היא שנקלטה — עלידי הצד הפנימי הנסתר של האידיאה הלאומית שהוא בלוע בעצם האידיאה האלהית — עם האורה האלהית במדה המוקטנת שנשארה, במקדש מעט של חיים שיש בהם קיום מצות ותלמוד-תורה. נקלטו באותה מדה שכח-החיים המועט, הנשאר גם בתוך מאפל הגלות, יוכל לשאתן ולקבל השפעתן, בגאון מצד העבר ובנחומים לעתיד בצפייה לישועה, לעת ינחם ד' את עמו וגאל את יעקב והשיבו אל נוהו.

רק טהורי-נשמה משערים את עומק המכאוב והיגון הזה, הצער העולמי המקיף והכולל והחודר בפרטי-פרטי החיים האומללים המלאים חמת ד' — של פרוד הרבקים והקטנת המאורות.

אמנם האידיאה האלהית, מאין לה מקום איתן בהרחבתה של האידיאה הלאומית הישראלית, אחרי גלות העם וחרבן המקדש, התנשאה במשך זמן הגלות מעל לגבול כל גוי מיוחד, אל מרומי שאיפת-הצדק המוסרית, המדע העיוני והשכל הנקי, החכמה הנאצלת והמופשטת, ומשם תשלח קרני-אורה מעטים, שרובם האיכותי חודר באהלי יעקב עלידי אור שרידי קדומים, על-ידי פלטת מורשת התורה ושיורי השפעת הנבואה ורוח-הקדש, ואורות פזורים תפיץ פה ושם בין שרידים יחידים דורשי אלהים, מהירי אמת וצדק, שבכל עם ולשון. בדרכה זו עשתה את החזיון של "התעודה הישראלית", שנצחה את כל מנצחיה ביסודה העיקרי. סוף-סוף זככה מליוני לבבות להפיח רוח חדשה בגוים וממלכות, הפיגה הרבה את רשעת האדם האילילי, אבל לא זאת המרגעה. ההשפעה הקלושה של אמרת-המוסר החלשה והנאנקה, באין לה מעמד מרומם רשמי בחיי עם וממשלה, של הופעת השפעתה של האידיאה הלאומית שלה, בכל רוממותה ושגובהה, — במה נחשבת היא. הצללים הגסים, המביאים רשעה וטומאה, מתלויים הם עם אורותיה המפוזרים של האידיאה האלהית, בהיותה משוטטת בלאומים. והקרע שבינה ובין האידיאה הלאומית, שהוא גורם כל המהומה והערבוביה בעולם החברתי והמדיני, אי-אפשר שיתאחה כיום במקום האחדות הטבעית שלהן, — בישראל, בתחיתו השלמה והגמורה בארצו, בשוב ממלכת שדי לאינתנה.

ה

(בית ראשון ובית שני. האידיאה הדתית. המצב הישראלי ויחוסו לאנושיות)
 מפני שלא הוכשרה עדיין הנשמה הפרטית של היהודים לקבל את כל תקפו וחרו של אור האידיאה האלהית עצמה, ולהתאים על ידו את חייהם עם ערך הכלל

דרושים*

דרוש א

"והיה כי יביאך ד' אל ארץ הכנעני כאשר נשבע לך ולאבותיך ונתנה לך. — והיה לאות על ידכה ולטוטפת בין עיניך כי בחוזק יד הוציאנו ד' ממצרים" (שמות יג, טז) —
 "ביאה דכתב רחמנא גבי תפלין — למה לי, ההוא מבעי ליה לכדתני דבי ר' ישמעאל, עשה מצוה זו שבשבילה תכנס לארץ". (קדושין לז)

להבין את היחש שבין תפלין לכניסת הארץ יותר מכל המצות כולם. נראה דהנה החומר והצורה לעולם מתנגדים הם זה לזה, ולפי זה, ישוב העולם הזה — והקדושה ביראת השם ואהבתו ומדות יפות ומועילות ועבודת אמת, לא יכוננו יחד. כמו שכתב הרמב"ם ז"ל בפרוש המשנה (סוף סדר קדשים) „שבשעה שהם (זקני תורה) מזקינים ונחלשים ויפסד גופם, תרבה חכמתם ויתחזק שכלם ויוסיפו שלמות", וכן כתב החובת הלבבות (בשער הפרישות פרק ב) „כל זמן שהוסיפה הארץ ישוב, הוסיף השכל חורבן". אמנם באמת אין דבר זה לכלל מוחלט ואין זה תכלית השלמות, שאי אפשר לומר כלל שענין הגוף וישוב העולם יהיה בעצמו ענין רע, שהרי לעתיד לבא יעמוד הגוף בתחית המתים ואם היו עניני החומר חסרון מוחלט איך יהיה זה תכלית נכבד. אלא שענין הדבר הזה הוא, שכל זמן שהשכל הוא רפה ונוח להתפתות אחרי הבלי הגוף, שלא לעשותם לשם תכלית הנכבדה רק מצד המשכת הרצון הבהמי הגרוע, אז בודאי רעים הם ואשרי הנבדל מהם. מה שאין כן אם השכל חזק מאד עד אשר ימשוך את כל ענין גופני על דרך הקדושה, ואם ירחיב לבבו יגדל ביראה ויגבה לבבו בעבודה, ואם יכבדוהו יראה לישר דרך ד' לרבים כיון שיהיו דבריו נשמעים, לאיש אשר שכלו אמיץ וחזק כל כך עד שמהפך כל עניני הגוף לטובה וברכה, כל מה שיתוסף בגופו חוזק ואומץ יתוסף גם בשכלו ואומץ וקדושה.

הנה תכלית כל החכמות הוא רק להכיר את השם ית' ולדעהו ומן הדעת יקנה אהבה לו ית' כמו שכתב הרמב"ם (סוף הלכות תשובה) „דבר ידוע וברי שאין אהבת הקדוש ברוך הוא נקשרת בלבו של אדם עד שישגה בה תמיד כראוי, ויעזוב כל תאות שבעולם. כמו שצוה ואמר (דברים י) „בכל לבבך ובכל נפשך" אינו אוהב את הקדוש

* נעתקו מתוך כ"ק של רבנו שליט"א חלק מהדרושים אשר דרש אז במסעותיו לעורר עם ד' לקיום מצות תפלין כמאמרה.

חומש שמות

פרשת שמות

מאמר א

עליות וירידות בחיי האומה

- א. כל ירידה היא עליה כבר בזמן הירידה וכן הוא בירידה לגלות.
 ב. הגדלות שבירידה באה מתוך מציאות הכפיה האלקית.
 ג. באור שלשת האותות שהראה הקב"ה למשה לפי היסוד דלעיל.

א כמו שהנשמה למרות גבהותה וגדלותה אין לה עליה ותוספת בלא כניסתה לגוף, כן ממש הוא ענין ירידת העם לגלות, אמנם בחטא נכנסת הנשמה לגוף וירידה הוא לה מנועמה שבגנזי מרומים, אבל לולא החטא הקדום לא היה זה לה ירידה, אדרבה, רק משיגה היתה בדרך הגוף מה שאי אפשר לה בלעדיו, והלא כן מתרגם התרגום "וירד די על הר סיני", "וירד" תרגם אונקלוס "ואתגליי", ירידה זו, התגלות יש בה.

כך ממש בירידה לגלות, מביאה הירידה לגלות אך תוספת והתגדלות לעם הקודש כולו ולולא שגרים החטא ונרעו ישראל מקדושתם וקדושת הארץ, היו נכנסים ובאים בתוך הגלות, למען יהיו הם לנשמה והגלות לגוף, אז לא היה עוד צורך לצאת מארץ ישראל אלא תהיה היא כולה בכל עוז קדושתה ורוממותה, נכנסת תוך הגלות.

זהו ביאור "יוחי יעקב בארץ מצרים" לא היתה לו כניסתו לגלות מצרים ירידה, אלא גושה וגם אורח של ארץ ישראל ליווהו וגם נכנסו עמו שמה, "יוחי יעקב" ולא מת בחייו גם במצרים (וממילא לא מת גם אחרי פטירתו).

ב. ההכדל היסודי שבין גלות לגאולה הוא שבגלות יש אפשרות לירידה ובגאולה אף האפשרות לזה אין, ואכן זהו ענינו של גוף שכיון שעליה יש בו, גם ירידה יש עמו, ומפני שעלולה הגלות גם לירידה לכן "וירד מצריימה" אנוס על פי הדיבור, לולא הדבור אסור היה להכניס עצמו בספקות, וגם זה הדבור גרם לבל יבולע לגמרי בירידות חלילה.

ואמנם גדולה מזו יש באנוס על פי הדיבור, הנה במתן תורה אמרנו נעשה ונשמע, ואח"כ נאמר "ויתיצבו בתחתית ההר", מלמד שכפה עליהם הר כגיגית, ואומר אם אתם מקבלים את התורה מוטב וכו' [שבת פז, א], והקשו בתוסי' הא אמרו ישראל נעשה ונשמע ומה כפיה יש כאן, ואמנם ענין נשגב יש כאן, אין רצון בלא הכרה בדבר הנרצה, אמנם יש שההכרה רק יודעת שדבר גדול יש פה בלי דעת ברורה, כאשר ההשגה בדבר הנרצה נשגבת יותר מכך אזי אין שייך עוד לדבר על הרצון.

בתחילה נדמה היה שיש לנו שייכות כלשהי להשגת גדולתה של תורה, ואמרנו וענינו: נעשה ונשמע, וקבלנוה ברצון, כאשר נפתחו אח"כ ארובות השמים ראינו נוראות משגבותיה שממנו והלאה ושוב נשללה מאתנו כל בחינה של רצון, אז קבלנו התורה בבחינה זו של כפיית ההר כגיגית.

כן הוא גם בירידת יעקב למצרים שהיא כאמור כירידת הנשמה לגוף, כה נלאה השכל ואף שכלו של יעקב, לעמוד על רז הגלות והגאולה עד שחסר את הרצון לזה, והו באור ירידתו ש"אנוס על פי הדיבור", ויבואו גם כל ישראל "את יעקב איש וביתו באו", היינו לא על השגת דעתם אלא על דעתו של יעקב באו.

דוקא האחותם במצרים גרמה את העלם גדלות הגאולה שבתוך הגלות, ובגילוי גאולתנו יראה עין בעין כיצד זה רגע קמן שנעזבנו בגלות היה הכל ברחמים גדולים להתקבצות גאולתנו.

ג ענינם של שלשת האותות שהראה הקב"ה למשה הוא שברגע שמכחישים כוחה של עיני - המנסה להכחיש כח פמליא של מעלה, אזי עיני נופלת בשחת עצמה, הנה השלכת המטה ארצה מגלה כי אין לנחש כח משלו חיו, אלא כל כוחו ומציאותו מהשלכתו ארצה, בזה הפילו גדלות שייחסו לנחש ממרומי קרת עד טבע הארץ.

ועוד, אי אפי' במחשבה שי האות השני ל

האות השליש שמימי היאור

והנה למרות וההעלם שב נדמה עלינו להיות שליח משה שישר לדי אלקינו.

זהו רז הנא החקר אלוה שמו ויכלתו

זהו שאמר על הרז הנו בשליחות א"אתה תרא שאמר שיר היתה בזה עם זאת הב תפיסה של

ועוד, אי אפשר לשום גילוי של קדושה להתגלות זולת על ידי ישראל, לכן אמר שיעלה במחשבה של ישראל איזושהו ציור של רפיון לאמר כי אינם ראויים לגאולה, לזה בא האות השני להורות שאמור לדבר לשון הרע על ישראל.

האות השלישי בא להורות העברת רוח הטומאה מן הארץ כי אין לה קיום עולמים, זהו שמימי היאור לו הם עובדים יהפכו לדם ביבשת שקץ ישוקצו תעב יתועבו.

והנה למרות שנדולה החשכה והוכבד קושי השעבוד, הלא כל שהגלות כבדה יותר וההעלם שבחסתר הפנים גדול, כך גדול האור שמאיר בקרבה, רבוי האור הוא אשר נדמה עלינו כחשך, אמנם דאגתו של משה היתה על חלול שמו יתי שיש בגלות, לכן סרב להיות שליח בדבר זה, שלא יכחישו קצרי הראות לאמר כי עדיין בגלות מקומנו, רצה משה שישראל עצמם בדרך הטבע יתעוררו לתכוע חרות, "דרך שלשת ימים נלך ונזבח לדי אלקינו".

זהו רז הגאולה בדרך הטבע שבאתחלתא דגאולה, למנוע חלול די ככל האפשר, אבל החקר אלוה נמצא, הנה כך רצונו יתי שכתוך החושך יהיה גם חשך זה של העלם גלוי שמו ויכלתו יתברך.

זהו שאמר משה: "למה הרעות לעם הזה למה זה שלחתני". טוען הוא כי לו קשה לעמוד על הרז הנורא הזה שכתועלת הגלות, ולמה הרעות לעם הזה, ואם כן, למה זה שלחתני בשליחות אצל פרעה שיש בה חלול שמך כאילו רפה יד די חלילה, ובאה התשובה: "אתה תראה אשר אעשה לפרעה", היינו אגלה עיניך להבין ההעלם הזה שבגלות, זהו שאמר שיראה את אשר יעשה לפרעה ולא מלחמת ל"א מלכים [תנחומא וישב ד] אם כי היתה בזה כעין סטירה למשה שלא יזכה לראות הכניסה לארץ והגאולה השלמה, אבל עם זאת הכטיחו שגם הגלות שיראה, יזכה לראות באור הגאולים הפנימי שלעילא מכל תפיסה שלנו וממילא כל הגאולה בכלל.

ובגאולה אף
ז עמו, ומפני
הדבור אמר
'ילה.

שמע, ואח"כ
ר אם אתם
עשה ונשמע
רצה, אמנם
ישנה בדבר

מרנו וענינו:
וינו נוראות
נלנו התורה

לאה. השכל
ז, זהו באור
באוי, היינו

זוי גאולתנו
להתקבצות

ז כוחה של
ה: השלכת
נתו ארצה,

The Alter Rebbe now goes on to say that those *mitzvot* involving speech alone likewise effect this elevation of the animal soul, even though here the animal soul's power is not brought to bear in the performance of any *mitzvah*.

וגם במצות תלמוד תורה וקריאת שמע ותפלה וכיוצא בהן
Even in the case of such mitzvot as Torah study, reciting the Shema, prayer and the like, the animal soul's power is elevated to holiness,

אף שאינן בעשיה גשמית ממש שתחת ממשלת קליפת נוגה
although they do not involve actual physical action which is under the dominion of kelipat nogah,

מכל מקום הא קיימא לן דהרהור לאו כדבור דמי, ואינו יוצא ידי
 חובתו עד שיוציא בשפתיו
yet it is an accepted principle that "thought is not a substitute for speech"; and one does not fulfill his duty of Torah study, prayer, etc. unless he actually utters [the words] with his lips.

וקיימא לן דעקימת שפתיו הוי מעשה
It is also accepted that "moving one's lips constitutes action," and such "action", as the Rebbe *Shlita* notes, likewise stems from the vitality of the *kelipat nogah* that is nourished by the animal soul, as does the actual bodily action spoken of earlier.

כי אי אפשר לנפש האלקית לבטא בשפתיים ופה ולשון ושיניים הגשמיים,
 כי אם על ידי נפש החיונית הבהמית, המלובשת באברי הגוף ממש
For the divine soul cannot express itself with the physical lips, mouth, tongue or teeth, the instruments of speech, except by way of the vitalizing animal soul actually clothed in the organs of the body.

The divine soul is entirely spiritual, the body, physical. Therefore (as explained in ch. 35), the divine soul cannot activate the body to perform a *mitzvah* except through an intermediary. This intermediary